

6 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය

ඒකකය 2
පරිගණක
විද්‍යාගාරය
ආරක්ෂිතව භාවිතය

කියවීමේ ද්‍රව්‍ය

2.1 පරිගණක විද්‍යාගාරය හඳුනා ගනිමු

කේ.එම්.ඉන්දික තුෂාර
බ/අලුයටවෙල දිවිනිසික පාසල
මහියංගණය

2 පරිගණක විද්‍යාගාරය ආරක්ෂිතව භාවිතය

2.1 පරිගණක විද්‍යාගාරය හඳුනා ගනිමු

පරිගණක විද්‍යාගාරය (Computer laboratory)

පරිගණක විද්‍යාගාරය යනු පාසලක ඇති වටිනාම සම්පතකි. එබැවින් ඒය ආරක්ෂා කර ගැනීම අප සැමගේ වගකීමකි.

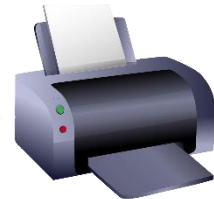
පරිගණක විද්‍යාගාරයක් තුළ වටිනාකමින් ඉතා ඉහල උපාංග රැසක් දැකගත හැකිය.

පරිගණක විද්‍යාගාරයක් තුළ දක්නට ලැබෙන දෑ

1. පරිගණක (Computers)

2. මුද්‍රණ යන්ත්‍ර (Printers)

3. සුපරීක්ෂක (Scanners)

4. බහු මාධ්‍ය ප්‍රක්ෂේපන යන්ත්‍ර (Multi Media Projectors)

2.1.1 පරිගණක විද්‍යාගාරය ආරක්ෂිතව පරිහරණය කරමු

මෙහි දී අපට ප්‍රධාන ආකාර 2ක් යටතේ ක්‍රියාකල හැකිය.

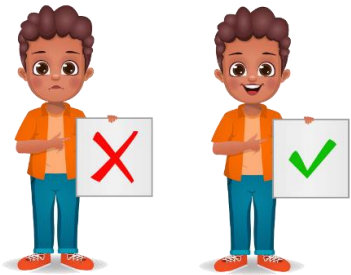
පරිගණක විද්‍යාගාරය ආරක්ෂිතව පරිහරණය කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග

ඔබගේ ආරක්ෂාව සඳහා අනුගමනය කල හැකි ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාමාර්ග

උපාංගවල ආරක්ෂාව සඳහා අනුගමනය කල හැකි ක්‍රියාමාර්ග

- 1. රැහැන් සහ කෙදි වැනි විදුලියට සම්බන්ධ වන උපාංග ඇල්ලීමේදී ප්‍රවේශම් විය යුතුය.
- 2. ගිණි නිවන උපකරණ ඇත්නම් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් විය යුතුය.
- 3. විද්‍යාගාරයෙන් පිටවන දොරටු පිළිබඳ දැනුවත් විය යුතුය.
- 4. පරිගණක විද්‍යාගාරය තුළ දුව පැන සෙල්ලම් නොකළ යුතුයි.

- 1. නිවැරදි උපදෙස් නොමැතිව උපාංගවලට විදුලි බලය සැපයීමෙන් වැළකීම.
- 2. විද්‍යාගාරය හා සියළු උපකරණ දුහුවිල්ලෙන් තොරව පිරිසිදුව තබා ගැනීම.
- 3. දුහුවිලි අවම කර ගැනීම සඳහා පාවහන් ගලවා විද්‍යාගාරයට ඇතුළු වීම.
- 4. භාවිත කල උපකරණ නිසි පරිදි අදාළ ස්ථාන වල තැබීම.
- 5. භාවිතයෙන් පසු සියලු උපකරන නිසි පරිදි ක්‍රියා විරහිත කල යුතුය.
- 6. දියර වර්ග විද්‍යාගාරයට රැගෙන ඒමෙන් වැළකීම.
- 7. වෛරස පරික්ෂාවකින් පසු බාහිර ආවයන පරිගණකයට සම්බන්ධ කිරීම.

2.2.1 පරිගණකය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නිවැරදි අනුපිළිවෙල

1. පරිගණකය සම්බන්ධ කර ඇති බිත්ති ස්විචය(wall switch) ක්‍රියාත්මක කර විදුලි බලය ලබාදීම.
2. නිර්බාධක ජව සැපයුම(UPS) පණ ගැන්වීම.
3. පද්ධති ඒකකය(System unit) පණ ගැන්වීම.
4. පරිගණක සංදර්ශකය(Monitor) පණ ගැන්වීම.

පරිගණකය ක්‍රියා විරහිත කිරීමේ නිවැරදි අනුපිළිවෙල

1. විවෘත කර ඇති වැඩසටහන් වලින් ඉවත් වීම.
2. වසා දැමීමේ විධානය (Shut down) තෝරා ක්ලික්(click) කිරීම.
3. සංදර්ශකය(Monitor) ක්‍රියා විරහිත(off) විරහිත කිරීම.
4. නිර්බාධක ජව සැපයුම(Ups) ක්‍රියා විරහිත කිරීම.
5. පරිගණකය සම්බන්ධ කර ඇති බිත්ති ස්විචය(wall switch) ක්‍රියා විරහිත(off) කිරීම.

2.2.2 පරිගණක ආචාර ධර්ම

පරිගණකය පරිහරණය කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු යහපත් පුරුදු පරිගණක ආචාර ධර්ම ලෙස හැඳින්වේ.

පරිගණක ආචාර ධර්ම කිහිපයක්

1. අන් අයට බාධාවක් නොවන ලෙස පරිගණක විද්‍යාභාරය භාවිතා කිරීම.
2. අන් අයගේ පරිගණක ක්‍රියාකාරකම් වලට අනවසරයෙන් මැදිහත් නොවීම.
3. අන් අයගේ පරිගණක ලිපි හා ගොනු අනවසරයෙන් බැලීමෙන් හා ලබා ගැනීමෙන් වැළකීම.
4. පරිගණක උපාංග නිසි උපදේශයකින් තොරව නඩත්තු නොකිරීම.
5. ගුරුභවතාගේ උපදෙස් වලින් තොරව පරිගණක වැඩසටහන් මැකීම,වෙනස් කිරීම ආදී කාර්යයන්ගෙන් වැළකී සිටීම.
6. ගුරු භවතාගේ අවසරයකින් තොරව අන්තර්ජාලය භාවිත කිරීමෙන් වැළකීම.

2.2.3 පරිගණකය භාවිතා කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු නිවැරදි ඉරියවු

පරිගණකය තුළින් කාර්යයන් කර ගැනීමේදී පරිගණකය ඉදිරියේ නිවැරදි ඉරියවු පවත්වා නොගැනීමෙන් අපට විවිධ සෞඛ්‍ය ගැටලු වලට මුහුණ දීමට සිදුවේ.

ඒ සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

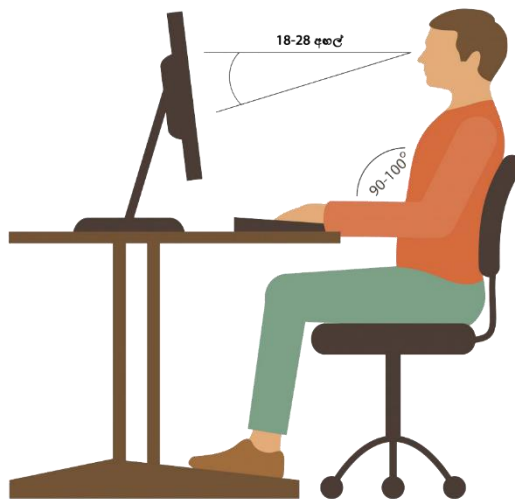
උදා -

1. ඇසේ වේදනාව , කදුළු ගැලීම, පෙනීමේ දුර්වලතාව.
2. කොන්දේ වේදනාව
3. අතෙහි ඇඟිලි , වැළමිට, මැණික් කටුව වැනි ස්ථාන වල ඇතිවන වේදනා.
4. පාදවල ඇතිවන අපහසුතා

ඒ බැවින් ඉහත සඳහන් ගැටලු වළක්වා ගැනීමට නිවැරදි ඉරියවු භාවිතා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

1. පරිගණක තිරය තමන්ගේ ඇස් මට්ටමින් හෝ මදක් පහළින් පවත්වා ගැනීම.
2. පරිගණකයත් ඇසත් අතර පරිතරය අඟල් 18-28 ත් අතර ප්‍රමාණයක තබා ගත යුතුය.
3. කොන්ද කෙළින් තබාගෙන වාඩි වී සිටිය යුතුය.
4. පාද පොළවට ලම්බකව හා පතුල් පොළවට ස්පර්ශ කර තබා ගත යුතුය.
5. යතුරු පුවරුව , මූසිකය , වැළමිට කෙළින් විය යුතුය.
6. පරිගණක තිරයේ දීප්තිය(**brightness**) හා ප්‍රභේදනය(**contrast**) ඇසට පහසු මට්ටමක පවත්වා ගත යුතුය.

පරිගණකය භාවිතයේදී නිවැරදි ඉරියව්ව

2.2.4 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය

භාවිතයට ගත නොහැකි හා භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කරන ලද ඉලෙක්ට්‍රොනික ද්‍රව්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ලෙස හැඳින්වේ.

උදා- ක්‍රියාවිරහිත වූ අලුත් වැඩියා කිරීමට නොහැකි පද්ධති ඒකක ,පරිගණක තිර,යතුරු පුවරු,මුසික ,නිර්බාධක බල සැපයුම

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය තුළ ඇති ශරීරයට අහිතකර ද්‍රව්‍ය

- 1. තඹ
- 2. ඊයම්
- 3. ඇලුමිනියම්

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නිසා වැළදිය හැකි රෝග

ලෙඩ් (ඊයම්)	මොළය ,අක්මාව ,සහ රුධිර ධාවනයේ විකෘති
බේරියම්	මොළයේ ඉදිමීම ,මාංස පේශි දුර්වලතාව ,හෘද හානිය
මර්කරි	ස්නායු ආබාධ ,අක්මාව විනාශ වීම
බෙරලියම්	පෙනහැලි පිළිකා ,හුස්ම ගැනීමේ අපහසුතා

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ආරක්ෂාකාරීව බැහැර කරමු

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වල ඇති අහිතකර ද්‍රව්‍ය පරිසරයට එක්වීම වැළැක්වීම සඳහා ඒවා නිසි පරිදි බැහැර කිරීම සිදු කළ යුතුය.

ඒ සඳහා භාවිතා කළ හැකි පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් ලෙස 3R සංකල්පය හැඳින්විය හැකිය.

3R ක්‍රමය

- 1. **Reduce**(භාවිතය අවම කිරීම)
- 2. **Reuse** (නැවත ප්‍රයෝජනයට ගැනීම)
- 3. **Recycling**(ප්‍රතිචක්‍රීකරණය)

Reduce(භාවිතය අවම කිරීම)

දැනට භාවිතා කරන උපකරණ නිවැරදිව නඩත්තු කරමින් දිගු කාලයක් නැවත නැවත භාවිතා කිරීම මෙහෙදී සිදු වේ .

එමගින් අලුත් උපකරණ මිල දී ගැනීම අවම වන අතර පරිසරයට මුදා හැරෙන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අවම කර ගත හැක.

Reuse (නැවත ප්‍රයෝජනයට ගැනීම)

නව උපකරණ මිලදී ගැනීමේදී පැරණි උපකරණ ක්‍රියාකාරී තත්වයේ පවතිනම් ඒවා ඉවත් නොකර වෙන අකොට විකිණීම හෝ පරිත්‍යාග කිරීම මෙහිදී සිදුවේ එවිට පරිසරයට ඒකතු වන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අවම වේ.

නැවත ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකිම තත්වයේ උපකරණ පවතිනම් ඒවා වෙනත් කාර්යයන් සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය.

උදා -

Recycling(ප්‍රතිචක්‍රීකරණය)

අපද්‍රව්‍ය ලෙස බැහැර කරන උපකරණ යන්ත්‍ර අනුසාරයෙන් නව උපකරණ බවට පත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය ලෙස හැඳින්වේ.

නැවත භාවිතයට ගත නොහැකි හා අලුත් වැඩියා කර ගත නොහැකි විද්‍යුත් උපකරණ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලියට යොමු කළ යුතුය.

2.2.5 පරිගණකයේ ආරක්ෂාව සඳහා මුරපද

පරිගණකයක් පණ ගැන්වීමේදී පිටස්තර පුද්ගලයින්ට පරිගණකය පණ ගැන්විය නොහැකි වන සේ ලබා දිය හැකි රහස් වචනය මුරපදය ලෙස හැඳින්වේ.

මුරපද යෙදීම මගින් පරිගණකයේ ඇති දත්ත වෙනත් පුද්ගලයන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගත හැකිය.

මුරපද ලබා දීමේදී පහත සඳහන් කරුණු පිළිබඳ සැලකිලිමත් විය යුතුය .

- ❖ මුරපද අකුරු (A-Z),සංඛ්‍යා (0-9) ,සංඛේත (\$,@,#)ආදී දේ වල එකතුවක් විය යුතුය.
- ❖ අවම වශයෙන් අනුලක්ෂණ 8 කින් සමන්විත යුතු අතර ඉහත සඳහන් කල සෑම කොටසකින්ම එක් අනුලක්ෂණයක් හෝ භාවිතා කිරීම සුදුසු වේ.
- ❖ මුරපදයක් අනුමාන කළ නොහැකි ආකාරයේ එකක් විය යුතු අතර නම,උපන් දිනය වැනි දෑ ඇතුළත් නොකල යුතුය.

මුරපද අමතක වූ අවස්ථාවක සිහිකඳවා ගැනීමට විද්‍යුත් තැපැල් ලිපිනයක් (e-mail address) හෝ මුරපද ඉභියක් (password hint) ලබා දිය හැකිය .